

České republiky se zatím terorizmus příliš nedotkl

Česká republika klasický teroristický útok nikdy nezažila. Přesto je země v zahraničí spojována s terorismem víc, než by jí bylo milé.

Praha - Pokud by si mezinárodní teroristé vybírali terč, který zasáhnout, Česko by v jejich žebříčku "atraktivity" v první desítce nebylo. Podle expertů, kteří zpracovávají zprávu Bezpečnostní informační služby, je země například díky své poloze místem vhodným spíš pro případný trénink. "Strategicky je Česká republika vhodná pro vytváření tajných sítí a týlového zázemí k vedení subverzních akcí na území západoevropských států," vysvětlují odborníci z BIS

K hrozbě "mezinárodního terorizmu" se země přiblížila jedinkrát. Rozhodnutí USA rozšířit pražské vysílání Rádía Svobodná Evropa o iráckou a iránskou sekci před třemi lety české úřady zaskočilo. Proti se postavil i kabi-

net Miloše Zemana. Diplomatičká roztržka mezi Českem, tehdy uchazečem o vstup do NATO, a USA, které mají v alianci největší slovo, utichla záhy: ukázalo se, že česká vláda nemá oprávnění Svobodné Evropě v jejích záměrech bránit. Vysílání se rozjelo, jedinou vzpomínkou je betonová barikáda a ochranka chránící "rizikové" sídlo rádia, někdejší budovu Federálního shromáždění na Václavském náměstí.

Výbuchy, výbuchy, výbuchy

Rizikem terorizmu se česká policie a tajné služby začaly zabývat bezprostředně po roce 1989, hlavně kvůli rostoucímu vlivu nelegálních skupin z postkomunistických zemí. Tajná zpráva o činnosti BIS mapující činnost skupin v roce 1995 už obšírněji upozorňovala i na nebezpečí spojené s islámským terorizmem - podle agentů se tehdy v zemi pohybovali členové militantního hnutí Hamas. Podezření, že by zde pracovali na přípravě nějaké konkrétní

akce (v hledáčku se ocitli mimo jiné lidé spojovaní s mezinárodně hledaným teroristou bin Ládinem), se nicméně nepotvrdilo.

Mluví-li se tudíž v Česku o teroristických činech, v dřívější většině se jimi myslí bombové útoky zaměřené proti podnikatelům. Případů, kdy se někdo pokusil vyřídít si účty s nepohodlným člověkem, se v posledních deseti letech objevily desítky (ve stejných řádech se počítají i oběti).

Výjimkou potvrzující pravidlo jsou dva tajemné výbuchy z léta roku 1990. Trubky naplněné kovovými předměty zranily v Praze (nejprve na Staroměstském náměstí, o dva měsíce později u nádraží Hostivař) několik lidí. Policiejní tým však po pachatelích pátral marně.

Zvláštní "protiteroristické" jednotky, jako Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, v devadesátých letech dřívou většinu energie věnovaly boji s drogami, padělky a nelegálnímu obchodu se zbraněmi. Tedy oblastem, v nichž se mafie v Česku cítí doma.

Pověst se jmenuje Semtex

I přesto pojem Česká republika čas od času teroristé či policisté skloňují. Zemi totiž tíží "špatná pověst" budovaná v éře komunizmu, zejména v 70. a 80. letech. Tehdejší režim podporoval teroristy ze západního Německa, levicové extremisty v Itálii i členy Organizace pro osvobození Palestiny.

Za nejslavnější zápis do kroniky terorizmu nicméně vděčíme nevýrazné hmotě bez tvaru a bez zápachu. Vývoz semtexu, plastické trhaviny vyvinuté pro vojenské účely, před rokem 1989 těšil radikály v mnoha zemích. Semtex, kterého například do Libye stát v osmdesátých letech vyvezl stovky kilogramů, totiž nebyl řádně označen látkami, které umožňují jeho odhalení v detektorech.

Továrna Synthesia v Pardubicích plastickou trhavinu nepřestala vyrábět a vyvážet ani se změnou režimu. Její zástupci však tvrdí, že jde výhradně o řádně značenou trhavinu k průmyslovému užití. **JAKUB UNGER**

Kdo nás chrání před terorizmem

Útvar rychlého nasazení: Zvláštní jednotka, která zasahuje při nejnebezpečnějších policejních akcích (teroristické akce, únosy, útoky na politiky atd.)

Útvar pro odhalování organizovaného zločinu: Vyšetřuje organizovaný zločin, případy vydírání, nelegální obchod se zbraněmi, drogové gangy a mafie obchodující s lidmi.

BIS: Tajná služba, která sbírá informace o působení organizací ohrožujících zájmy ČR (vedle terorizmu věnuje také působení mafií, ekonomické kriminalitě apod.)

Terorizmus v Česku

- 2. června 1990** - V Praze na Staroměstském náměstí vybuchla amatérsky zhotovená bomba, která těžce zranila německou turistku. 2. srpna 1990 vybuchla na hostivařské přehradě bomba stejné konstrukce.
- 31. března 1995** - V Kvasicích na Kroměřížsku bylo nalezeno poblíž řeky Moravy torzo těla muže, který byl zřejmě rozmetán trhavinou.
- 26. listopadu 1996** - Při výbuchu vojenského granátu v městské nemocnici v Ostravě-Fifejždách zahynuly dvě ženy.
- 25. května 1997** - Výbuch trhaviny v lázeňském domě Priessnitz v Jeseníku; výbuch inicioval v sebevražedném úmyslu expert na trhaviny a někdejší zaměstnanec Synthessie Semtín Bohumil Šolc. Při explozi zahynul.
- 6. prosince 1997** - Explodovala výbušnina u domu tehdejšího ministra financí a místopředsedu ODS Ivana Pilipa; výbuch nikoho nezranil
- 27. dubna 1998** - Exploze podomácku vyrobené výbušniny umístěné v odpadkovém koši na tramvajové zastávce Frýdlantské mosty v centru Ostravy. Výbuch těžce zranil tři muže. Pachatel byl dopaden.
- 14. června 1998** - Před budovou Okresního soudu v Přerově explodovala nálož průmyslově vyrobené trhaviny umístěné v odpadkovém koši. Podle zjištění policie exploze souvisí s dalšími výbuchy, jež se odehrály v lednu 1997 před Okresním soudem v Olomouci a v únoru 1999 v centru Přerova.
- 9. března 2000** - Bývalému členovi stavební společnosti H-System Zdeňku Slavíkovi zaslal někdo obálku s výbušninou.
- 10. března 2001** - Exploze amatérsky vyrobené výbušniny usmrtila v Kyjově na Hodonínsku dva muže.

Ambasády jsou v pohotovosti

Praha (lds) - Po teroristickém útoku na východní pobřeží Spojených států zavádí české ministerstvo zahraniční speciální bezpečnostní režim na ambasádách na Blízkém východě.

"Ministerstvo zahraničí se obává, že by v této oblasti mohlo dojít k teroristickým útokům na naše zastupitelské úřady," uvedl Jan Kavan pro Český rozhlas.

Ministr zahraničí Jan Kavan: Obávám se útoků

FOTO: ČTK

Týká se to zejména Izraele, ale i ostatních arabských států a rovněž Iránu.

"Pro nás to znamená stav pohotovosti, připravenosti obezřetnosti," říká konzulka v Izraeli Ivana Zuntová.

"Zastupitelstvo však normálně pracuje pro veřejnost, pracujeme jako jindy," dodává.

Největší problémy však podle konzulky jsou v tuto chvíli v Izraeli s Čechy, kteří v zemi nelegálně pracují.

"Lidé, kteří tu pracují bez povolení, se na nás v těchto dnech často obracejí, protože nerozumějí výzvám v hebrejštině. Navíc v souvislosti s událostmi v New Yorku je izraelský vzdušný prostor uzavřen, takže česká letadla se sem nedostanou a lidé se nedostanou ani do Prahy," dodává.

Situace voblasti Blízkého východu je podle Zuntové momentálně velice napjatá. Bezpečnostní stupeň byl zvýšen pro všechny úřady. Izraelské vzdušné síly mají pohotovost, a jsou připraveny na jakoukoli možnost.

Dnes ráno se sešla Bezpečnostní rada států

FOTO: MAFA - MICHAL RŮŽIČKA

Praha (rep, ČTK) - Mimořádná bezpečnostní opatření, vyvolaná teroristickými úderý na americké cíle, pokračují i v České republice.

V osm hodin ráno se na Úřadě vlády sešla Bezpečnostní rada států. Jednání se účastní prezident Václav Havel, předseda sněmovny Václav Klaus, vicepremiér

Vladimír Špidla, ministr obrany Jaroslav Tvrdík, ministr vnitra Stanislav Gross a ministr zahraničí Jan Kavan.

"Všechny příslušné organizace plní své úkoly a jsou v takovém stavu pohotovosti, který je potřeba, důležité objekty jsou zajištěny," řekl dnes těsně po půlnoci na mimořádné tiskové konferenci vi-

cepremiér Vladimír Špidla, který zastupuje nemocného předsedu vlády Miloše Zemana, který je v nemocnici s ledvinovou kolikou.

Do přísné strážné Strakovy akademie ráno dorazil i ministr zdravotnictví Bohumil Fišer, který by měl informovat o možnostech humanitární pomoci postiženým Američanům.

"Humanitární pomoc jsme Spojeným státům nabídli. Musím ovšem prohlásit, že momentálně je velmi komplikované nalézt jakékoli spojení do místa tohoto krutého útoku," prohlásil vicepremiér Vladimír Špidla.

Američané podle něho mají zájem především o krev a krevní deriváty.

Z diskuse na idnes.cz

Konec svobody

Já si myslím, že toto je konec svobody. Schválí se restriktivní zákony, odposlechy. Perzekuce, kontroly. Uvidíme, komu se vzniklá situace bude hodit.

Divil bych se, kdyby o této akci některé složky amerických tajných služeb nevěděly předem. On se nějaké viník najde (Když ne, tak se vyrobí...)

Bude daleko větší kontrola občanů, která v konečném důledku bude zneužívána v ekonomické oblasti. Bojem proti teroristům se zdůvodní leccos..

P. C.

CIA totálně selhala

Jde mi mráz po zádech, když si uvědomím, že "už je to tady"! Je tohle konec světa, konec klidu (relativního)? Musíme si přiznat, že ačkoliv jsou americké bezpečnostní síly jakkoliv silné, zpravodajská služba CIA totálně selhala, a to tak, že Amerika a nepřímý voj všichni, jsme dostali levý hák s těžkým závažím v "soupeřově" rukavici. Byl to nerovný souboj. Tohle K.O. není a nikdy nebude košer. Mám vnitřní strach, abychom emoce, které tento útok vyvolal, dokázali namířit správným směrem.

Jiří Svoboda

Kolik šilenců má jaderné zbraně?

"Zjistíme, kdo to udělal, a až najdeme viníky, pomstíme se", taková slova ve mně nevyvolávají optimismus. Ne každá malá země podporující terorizmus je tak malá. A co se týče vyzbroje: kdo ví, kolik "šilenců" vůdců vlastní přinejmenším rakety dlouhého doletu, nemluvě o jaderných hlavicích?

Radek

Není to jen věc USA

Obrovská tragédie v USA ukazuje na slabá místa. Af již za útokem stojí kdokoli, je v zájmu celého světa jej dopadnout a exemplárně potrestat. Na tom by se mělo podílet celé NATO, nejen USA. Stejně tak se musí do budoucna nalézt taková ochrana strategických objektů, jako jsou např. i elektrárny, aby se předešlo podobnému útoku. Již by se nikdy neměli opakovat dlouhé dolety, nemluvě o jaderných hlavicích.

Nyní se ukázala docela snadná cesta všem pomatencům, jak lehce se dají napáchat obrovské škody. Jsem pro to, aby byla policie, armáda i zdravotnictví co nejlépe vybaveny, ať to stojí, co to stojí. Příště se

něco podobného může stát u nás.

Zdenek

Vyvedli nás z omylu

Neslýchaný akt teroristů v New Yorku a Washingtonu je bezesporu nejstrašnější katastrofou, která lidstvo v oblasti terorismu potkala. Nelze nic jiného než toto odsoudit, a původce - ale myšleno skutečné původce, ne jen domnělou skupinu, která se liší tím, že má na určité věci jiné názory - exemplárně potrestat. Na druhou stranu se teroristům podařilo vyvést obyvatele USA a vlastně celého světa z velkého omylu. Bezpečnost neexistuje, ani za

velkou louží, ani za stovkami miliard rozpočtu tajných služeb. Vše, co se děje, děje se globálně. Je potřeba počítat s tím, že žádný problém není tak daleko, aby se nemohl přestěhovat do naší blízkosti.

Miroslav Kobza, Záběh

Kdo to naplánoval tak potichu?

Teroristi teď budou fakt na koni. Jednak proto, že jim to vyšlo, a druhak kvůli mediální propagaci (s tím se bohužel nedá nic dělat - svět chce být infomovaný). To, co nechápu, je, jak mohl někdo naplánovat a provést takovou akci tak dokonale

a tak potichu. Pokud Amíci obviňují FBI a CIA, mají do jisté míry pravdu, protože tohle určitě není práce chlapíků, kteří doma na kuchyňském stole vyrábějí v rámci "míru" bombové opasky. Jak je možný, že to prošlo?

Jan Patawa

Ostražitost časem poleví

Jak je možný, že to prošlo? Docela snadno. Jak vysvětlil jeden z vysokých bezpečnostních pracovníků, denně mají několik set "vážných" hrozeb. Časem se hrozby stanou jakýmsi šumem, když se nerealizují, a ostražitost poleví. Dá se i spekulovat, že plané hrozby byly součástí plánu, ale je těžko až tak zase vinit CIA - jsou tam jenom lidi a lidi prostě dělají chyby. Jestli můžeme vůbec něco a někoho vinit, pak je to "chyba" v naší lidské DNA, kde je uložena nenávisť.

D. D.

O Palestincích, islámu a terorismu

Za teroristickou akcí, jakkoliv oblundnou, nesou odpovědnost ti, kdo ji vykonali. Cítit kvůli ní hněv na celé skupiny obyvatel (Táliban, Palestince, muslimy) znamená, že teroristé dosáhli i vítězství na psycholo-

gickém poli - i v našich duších. Mikuláš Vymětal, Praha

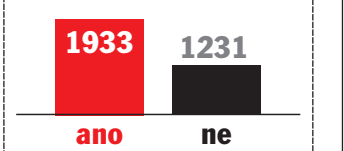
Nic nestojí za tolik životů

To, co se stalo v USA, navzdory dopadne na psychiku demokratického lidstva. Nikdy jsem si nedělal iluze o USA a její demokracii, která pramenila z udržení si vlivu, ale toto se dotklo lidí, nevinných tvorů, kteří zaplatili za život v nejvyspělejší zemi na světě. Ať za tím stojí kdokoli, nemůže to být člověk. Nic nestojí za tolik nevinných lidských životů, zcela nic. Bůh s námi, jestli se taková "zvěr" bude rodit dál.

Aerley

Anketa na www.idnes.cz

Obáváte se po teroristických útocích na USA o svou bezpečnost?

Hlasujte na internetové stránce zpravy.idnes.cz nebo z mobilu: Pošlete zprávu ve tvaru HLA MFD2 ANO, nebo HLA MFD2 NE na číslo 999111 (Eurotel), 4616 (Paegas) či na 7777 (Oskar). Chcete-li přidat stručný komentář, pošlete zprávu ve tvaru DBT MFD2 a váš text. Obratem dostanete potvrzení.